

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. List hodi sam po sebi, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se depoklira do odpovedi. — Delničniki „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvite za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Po volitvah na delo!

Zadnje državnoborske volitve so nam v maršcem podale navodila, kako je treba tu pa tam delati, kje je treba še posebno širiti politično izobrazbo. Opozorjam najprvo, da se te volitve veliko razločujejo od prejšnjih, in to zato, ker se voli naravnost in ne po volilnih možeh, in drugič, ker so volilni okraji vsaj deloma drugače prikriti, kakor prej, kar se je seveda moralo zgoditi, ker smo imeli prej štiri, a zdaj pa sedem poslancev. Konečno so pa zdaj tudi glede agitacije druge postave, kakor poprej. Ako vse to vpoštevamo, vemo, kaj nam je storiti: Podružnice S. K. Z. moramo ustanoviti po vseh dekanijah in po vseh župnijah. V teh društvih naj se ljudstvo politično izobrazuje. Razum teh političnih društev naj se vsaj tam, kjer je količnik mogoče, osnujejo bralna in izobraževalna društva, ki imajo namen, širiti vsestransko izobrazbo s časniki, knjigami, predavanjem itd.

Kako prepričevalno so volili možje, ki berejo n. pr. „Slovenskega Gospodarja“! Poglejmo zgornjo Savinjsko dolino! Dasi so Ježovnikovi agitatorji trosili najnesramnejše laži in to v tako peklensko zamotani obliki, vendar so se jim ti možje le pomilovalno smejali in volili kandidata Kmečke zveze. A ti korenjaki berejo marljivo poštene slovenske liste, vsak skoro ima „Slov. Gosp.“ in „Domoljuba“. Pridobili so brezvestni agitatorji le take na svojo stran, ki ne berejo naših listov ali sploh nobenih.

Tako so širili nasprotniki laž, da, če zmaga Ježovnik, se bodo posestva ljubljanskega škofa razdelila med kmete, ako pa zmaga Robič, bodo morali naši kmetje plačevati davek za ljubljanskega škofa. Vsi savinjski volilci so se smejali takim budalostim, le par splavičarjev, katerim so zmiraj liberalci trobili na uho, so to verjeli. Tako je dobil v gornjegrajskem okraju Robič 1700 glasov, Ježovnik še 500 ne. Okoli St. Vida in Mislinje, Doliča, pa so obljubovali Ježovnikovi agitatorji, da bo Ježovnik napravil bolj po ceni tobak, sladkor, kavo itd. In to so tam ljudje verjeli! Naj bi v Savinjski dolini kdo kaj takega znil! Tam tceji, kjer ljudstvo tako hitro verjame takim lažem, ker mu manjka razsodnosti, tam širimo politično izobrazbo; na takih mestih naj bo v vsaki še tako majhni fari podružnica Kmečke zveze,

ki naj poučuje volilce, kaj je sploh mogoče doseči v državnem zboru, in kaj ne.

Učitelji so večinoma vsi pri liberalni stranki, nekateri so se trudili na vse pretege za liberalne kandidate, naše ljudi so psovali z analfabeti in z zabiti bučami, le kar je bilo liberalno, tisto je omikano. Sami pa hočejo biti nedotakljivi in nihče ne more večje pregrehe storiti, kakor če si upa kritizirati solo, ali pa učitelje same. Vohunili so okoli in vsakega ovadili sodišču, ki je le kje kaj rekel zoper nje: Tako so napravili kmetom mnogo potov in pa stroškov. Sami pa udrihajo po cerkvi in duhovnikih, vtikajo se v pridige in spovednice, to pa jim je morda dovoljeno. Sami so širili letake za Ježovnika, če je pa kdo širil letake za Robiča, so ga ovadili sodišču in ovadbo spisali v nemškem jeziku. To je menda celjsko-narodno. Ljudstvu je treba povsod to razjasniti, da bo poznalo svoje prijatelje.

Dalje! Tu so grozno vpili liberalci: proč s „farji“, a na Dunaju sta Roblek in Ježovnik v društvu, ki šteje 7 (reci sedem) nrvatskih duhovnikov. Hinavei! Ko bi imeli moč, kako radi bi bili tudi na Dunaju vpili: proč s farji, pa ker jih je premalo, so se pa kaj radi pridružili hrvaškim duhovnikom, ker jih slovenski poslanci niso hoteli.

Ljudstvo slovensko, glej, taki so naši liberalci, in s takimi ljudmi nočemo imeti nobene zveze. Zato pa živel Slovenski klub, ki je nastopil možato in dosledno!

Iz državnega zbora.

V torek dne 3. julija se je začela razprava zaradi nepostavnosti pri volitvah v Galiciji. Rusini in socialdemokrati so očitali Poljakom, da so bili pri volitvah nasilni in da so delali s sleparstvom. Isto pa so Poljaki očitali Rusinom in socialdemokratom ter tudi navajali primere. Da socialdemokrati niso tudi na Poljskem angelji, o tem smo prebricani, a težko je razsoditi, ali imajo Poljaki ali Rusini prav. Menda bomo najbližje resnici, ako rečemo, da se je na obeh straneh grešilo. Zelo slab utis je naredilo pri celi razpravi, da so socialdemokrati in Poljaki pošiljali pred vsem Jude v govorniški boj. Kadar si prišel v zbornico, stal je Jud ter govoril z jezikom in mahal

z rokami. Ali eno se mora priznati: vsi gališki Jude dobro govorijo nemški, in poljski Jud Löwenstein, ki je v poljskem klubu, se je pokazal kot izredno dobrega govornika. Vse je sledilo njegovim krasno govorjenim besedam. Poljaki sami pravijo, da je mož najboljši govornik njihovega kluba. Do četrtega je trajala razprava o nepravilnostih pri galiških razmerah. Ob koncu seje so začeli Rusini, ko je vstal Poljak Dulemba ter se pritoževal, da Rusini in socialdemokratje vedno motijo govornike, prepevati rusinske pesmi. Baron Wasilko jih je komandiral, nek star rusinski poslanec pa jim je taktiral. Ministri so se vzdignili ter se takoj odstranili iz dvorane.

Poslanci Slovenske kmečke zveze so dobivali zopet žalostna poročila iz domovine. Dne 3. julija je toča naredila veliko škodo v ormoškem, ptujskem in rogaškem okraju.

Takoj so storili poslanci v tem oziru svojo dolžnost. Roškar in Pišek sta vložila nujni predlog za podporo ormoškemu okraju, dr. Korošec pa ptujskemu in rogaškemu. Iz neprestanih vremenskih nesreč, ki doletavajo letos naše ubogo ljudstvo, sklepamo na potrebo, da država uvede sama zavarovanje proti škodi. Potem kmetu ne bo treba beračiti ob takih nesrečah, ampak on bo imel pravico tudi zahtevati in podporo dobiti!

V petek dne 5. julija se je začelo v državnem zboru razpravljanje o socialdemokratskem predlogu, naj se uvede tudi v deželne zbornice splošna in enaka volilna pravica. V imenu Slovenskega kluba je govoril dr. Krek ter se izjavil za nujnost predloga. Ljubljanski župan Hribar se je hotel nekaj repenčiti, toda Hribar je proti dr. Kreku duševni revček, in dobil jih je pošteno. Dr. Krek se je pritoževal proti uradnikom, kako so naduti nasproti priprostemu ljudstvu in kako strankarski. Zahteval je preustrojenje vse javne uprave, v vseh zastopih se naj dela in gleda le na ljudski blagor. Omenjal, kako krivičen in zastarel je loviski zakon, ki je narejen le za visoke in bogate gospode. Za ljudsko zdravje in javne dobrodelne naprave bodo sposobne le uprave, v katerih bo vel ljudstvu prijazen duh. Govornik se torej iz-

Podlistek.

Boj z volkovi.

(Dogodbi iz južnih Karpotov, pros'o poslovenil y.)

Bilo je zadnje dni meseca avgusta 18... Kot nadlogar H.ške grajščine imel sem opravilo visoko v hribih. Spremljevalo me je več mladih tovarišev, ki so, ravno zapustivši akademijo, hoteli stopiti pri našem knezu v službo. Se ve, da se takim služba kar tako in za stalno ni podelila, če so tudi imeli izvrstna spričevala. Naj je prosilca kako pismo še tako priporočalo, kako ugoden da je za gozdarski posel, naš knez ga ni z lepo sprejel.

Iz spričevala vidim, kako delavni ste bili v šoli; sam pa se hočem prepričati, kako boste delavni v praktičnem službovanju. Če bode moje spričevalo tudi tako ugodno, kakor je šolsko, potem pa imate pri meni kmalu stalno logarsko službo.

Tako je sprejemal naš knez logarje v službo. Nam nadlogarjem pa je bila častna naloga, za izpraznjeno logarsko mesto tega ali onega mladeniča priporočiti.

Velikokrat se je svitli knez oziral na naše priporočilo, velikokrat je pa tudi drugače vkrenil. Kaj hočemo? On je bil naš gospodar, on nam je dajal kruh, njegova beseda je bila za nas edino odločilna.

Kakor sem že zgoraj omenil, imel sem poleti v veliki vročini opravek skoraj osem ur daleč v hribih. Da so se prihodnji logarji izvežbali v praktičnem poslovanju, zraven se tudi bolj natanko seznaniti s kneževim posestvom, odločeno je bilo, da me pet takih kandidatov spremlja.

Naše torbe so bile dobro preskrbljene z raznimi jedili in pijačo. In če si zraven še mislite pet

mladeničev, ki so ravno šolo zaključili, katerim še resno in težavno delo nikoli ni presedalo, ki skrbijo za vsakdanji kruh še niti poznali niso, ki so tako rekoč živeli le od danes do jutri, vedno veseli, zmirom nagajivi in dovipni, mi boste pritrčili, da je bilo naše potovanje zelo prijetno.

Lahko si torej mislite, kako veselo da je bilo naše potovanje. Če je na prostem polji še tako velika vročina, v temnem, zaraščenem gozdu je le hladneje, in ker smo tudi zjutraj prav zgodaj od doma odšli, nismo čutili tiste soparice, ki človeku skoraj dihati ne da.

Veselo petje, žvižganje in vriskanje odmevalo je neprenehoma po prostranem gozdu; marsikatera žival se je vzbudila pri našem glasnem klicanju in smehu, ter začudeno gledala, kaj neki vse to pomeni.

Dospeli smo do gozdne kočice. Tu so nas pričakovali trije možaki, ki so nam imeli pomagati nositi prtljago in ob enem tudi pot kazati do namenjenega kraja.

Dobre tri ure smo do tje hodili; solnce je začelo že malo pripekati, a trudni se nismo bili. Enoglasno smo klenili, da dva moža naj neseta po najkrajšem potu prtljago do gozdnega čuvaja na vrhu; mi pa hočemo po različenih potih in stezah priti na določeni kraj.

Da ga ne zgrešimo, vodil nas bode stari Janko, saj je on za paznika v tem gozdu že več let, torej mu je tudi znana vsaka stezica.

In zopet se je nadaljevalo veselo petje in pa vriskanje in to tem bolj, ker smo nosili sedaj le vsak svojo puško, vse drugo, celo steklenice z dobrim vinom smo bili oddali nosačema.

Pa naj bo človek še tako mlad, naj bo še tako šaljivega in dovipnega značaja, ga vendar veselost mine, kadar se ga polasti trud, glad in žeja. Hojili

smo že pet ur, odkar smo se ločili od naših steklenic.

Prehoditi smo morali globoke jarke in ostre strmine, večkrat tudi preskakati po kamniti gorske potoke, ker se za starega Janka nismo dosti brigali, ki se je včasih za par minut ločil od nas, da je take težavne prehode po lažjih potih prehodil.

Kedo bi se torej čudil, če je naš mlajši in najšaljivejši tovariš Milan že celo uro molče hodil za nami! Pot nam je bil curkoma po obrazu; obličje mladega Milana bilo je pa postalo prepadeno. Če tudi smo se sedaj pa sedaj za četrto ure vlegli v senco, tu in tam pili bistro gorske studenčnice, kaj pa to pomaga, ko prej že celih pet ur nismo nič zavžili!

Na, to imamo od našega letanja! začne trudni Milan. Odpošljemo vse po naših nosačih naprej, sedaj naj pa človek od lakote gine. Vsaj Vi, ki ste bolj skušeni v gorskem potovanju, bi bili lahko drugače vkrenili, se obrne proti meni.

Jaz se le malo nasmehnem in pomežikam z očmi. Ravno takrat pa je šel zraven mene stari Janko. Bil je potrpežljiva duša, da malo takih. Dasi je včkal že 70 let, vendar je vse, kar se mu je ukazalo, opravil zelo urno in natančno. Postrežljiv je bil na vso moč. Če smo ga popraševali potoma po tej ali oni reči, vselej nam je z veseljem postregel, popisaval kraje, pravil dogodbe, ki so se na tem ali onem kraju zgodile že pred sto leti.

Zraven tega je bil pa posebne resnicoljubnosti. Hladni svet logarjem noče dosti verjeti, posebno še lovecem ne, saj je celo v pregovor prišlo: Laže, kakor lovec.

Če tudi je naš Janko veliko občeval z logarji, še več pa z loveci, med katerimi je gotovo tudi kateri, imel to slabost, da je kaj drugače povedal, kakor je bilo v resnici. Vendar naš stari Janko se pri tem ni čisto nič okužil. Kar je on povedal, zanesti si se